

Budynki, budowle, obiekty i detale drewniane na makiecie (5)

Budynki wykonane całkowicie z drewna lub takie, w których z drewna zbudowano zasadnicze elementy konstrukcyjne, będą przedmiotem ostatniego odcinka tego cyklu. W niektórych regionach Polski drewniane dworce, nastawnie, schroniska są prawdziwymi dziełami sztuki budowlanej. Ich odtworzenie w miniaturze nie jest łatwe, ale – przy odrobinie wprawy – możliwe.

Najpierw zajmijmy się budynkami o konstrukcji szachulcowej. Często nazywa się je obiektami z „pruskiego muru”. Szkielet takiego obiektu tworzą drewniane belki, a przestrzeń pomiędzy nimi jest wypełniona murem. Elewacja może być ceglana lub otynkowana. Cechą charakterystyczną ścian jest to, że widoczne pozostają belki, tworzące szkielet konstrukcyjny (fot. 5).

Odwzorowując taki budynek w miniaturze najlepiej jest zbudować – wzorem oryginału – drewniany szkielet z listewek, a później wolne przestrzenie pomiędzy nimi wypełnić modelowym murem. Przekroje listewek należy dobrać przeliczając wymiary „zjęte” z oryginału. Modelarzom, którzy zbudowali już miniatury drewnianych wiat (sposobem opisanym w poprzednich numerach ŚK),

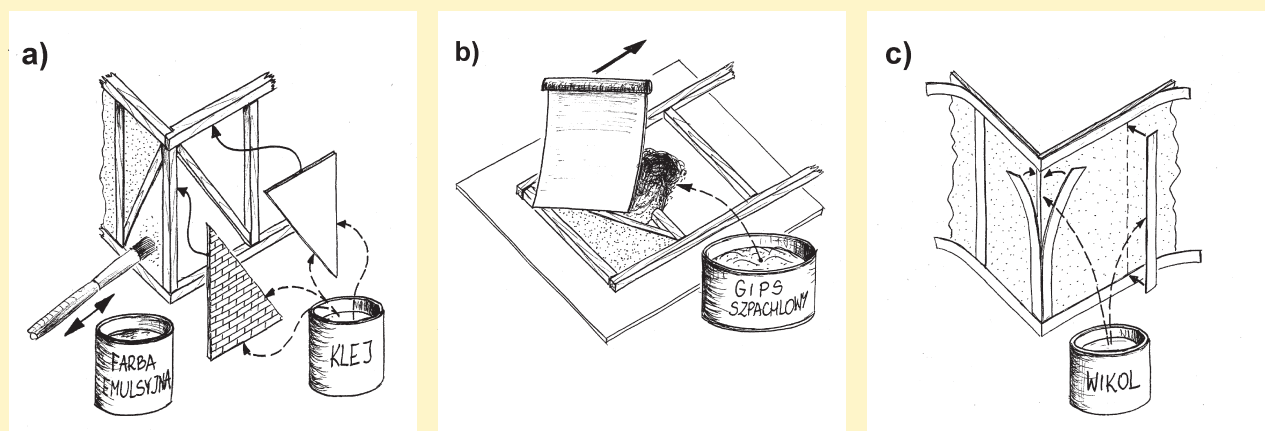
wykonanie takiej konstrukcji nie powinno sprawiać problemów. Wypełnienie przestrzeni szkieletu można zrealizować na kilka sposobów (rys. 1). W przypadku odtwarzania muru otynkowanego można wyciąć kartonowe elementy, wpasować je pomiędzy belki, przykleić i pomalować gęstą farbą emulsyjną stosując – opisywaną już kilkakrotnie na łamach ŚK – metodę wklepywania twardym pędzlem. Jeżeli chcemy, aby przestrzeń wypełnił mur z cegieł, to powinniśmy użyć płytek z tworzywa sztucznego (np. produkowanych przez firmy *Auchagen* lub *Kibri*) z wytłoczoną fakturą ceglanej ściany. Oczywiście taki mur będzie wymagał pomalowania i spatinowania, aby nie raził plastycznym połyskiem. Inną metodą wykonania otynkowanego „pruskiego muru” jest potraktowanie drewnianego szkieletu ściany jako formy, która zostanie wypełniona np. gipsem szpachlowym. Gdy gips zwiąże, należy ścianę oszlifować i pomalować elementy drewniane, a mur – w razie potrzeby – przebarwić np. bardzo rzadką farbą plakatową. Jest jeszcze inna, bardzo uproszczona metoda wykonania „pruskiego muru”. Polega ona na zbudowaniu obiektu z kartonu i oklejeniu go paskami papieru, imitującymi drewniane belki szachulcowej konstrukcji (fot. 1). Jest to sposób dający niezły efekt, ale prawdziwi modelarze-realiści powinni dążyć do odtwarzania „pruskiego muru” w sposób zbliżony do oryginału.

Obiekty wykonane całkowicie z drewna mogą mieć różny charakter i różne przeznaczenie. Na makiecie odtworzymy przede wszystkim przybudówki, stodoły, szopy itp. obiekty. Przykładem może być chociażby drewniany magazyn przy budynku parowozowni (fot. 3) lub stodoła ustawiona w kompleksie zabudowań gospodarskich. Efektu doda pokrycie dachu strzechą wykonaną z włosia pędzla malarzskiego (fot. 4).

1

„Pruski mur” wykonany najprostszą metodą: kartonowe ściany budynku oklejone paskami papieru. Fot. J. Kozłowski

Rys. 1 Trzy sposoby wykonania „pruskiego muru”: a) drewniany szkielet z listewek wypełniony ścianą z kartonu lub tworzywa sztucznego, b) drewniany szkielet wypełniony masą (gipsem szpachlowym), c) kartonowe ściany z naklejoną imitacją belek konstrukcyjnych.

W niektórych wiejskich budynkach mieszkalnych (ale także w budynkach dworcowych) parter wykonany jest jako murowany, zaś piętro (poddasze) – jako drewniane. Tak zbudowany jest np. dom żuławski ze wsi Lichnówki (fot. 2).

Sposób wykonania przedstawionych na fotografiach obiektów jest zawsze taki sam: drewniane listewki tworzące szkielet oraz fornirowe deski będące jego „okładziną”. Warto przyjrzeć się wykończeniu otworów okiennych. Wykorzystano do tego cienkie paski fornirowe, natomiast ramy okien wycięto z brystolu, pomalowano i podklejono kawałkami celuloidu.

Wszystkim modelarzom, którzy zechcą zmierzyć się z pięknymi, wręcz artystycznymi budynkami z drewna, polecam wykonanie w miniaturze np. dworca stacji Białowieża Towarowa (oryginał przedstawia fot. 6) lub poczekalni w Czarnocinie, której plany zamieścimy w tym roku w *Świecie kolei*.

Z pewnością nie mniej ciekawie wyglądałyby w miniaturze drewniane wieże wodne, parowozownie, mosty, rampy, czyli obiekty, które coraz trudniej znaleźć w oryginale, a które w przeszłości tworzyły specyficzny klimat epoki pary. Zachęcam do tworzenia obiektów, budynków i budowli z drewna i – jak zawsze – informuję, że efekty pracy modelarzy chętnie zaprezentujemy na łamach *Świata kolei*.

Leszek Lewiński

Wiejski budynek mieszkalny z Żuław - model w skali 1:87.

Fot. S. Świdarski

Drewniany magazyn i zasiek węglowy jako przybudówki do parowozowni. Fot. S. Świdarski

Drewniana stodoła kryta strzechą – model wykonany przez T. Olszyńskiego. Fot. J. Kozłowski

Wiejski budynek mieszkalny o konstrukcji szachulcowej.

Fot. S. Świdarski

Pięknie odrestaurowany drewniany budynek dworca Białowieża Towarowa – oryginał.

Fot. M. Wanat